

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

zapsaný spolek

Nabídka programu na druhé pololetí roku 2023

Úvodní slovo:

Milí členové

**Vlastivědné společnosti muzejní,
milí čtenáři našeho zpravodaje,**

letos si připomínáme 140. výročí založení našeho předchůdce, Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci, a v únoru příštího roku uplyne 55 let od ustavující schůze naší Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci. I když to nejsou příliš kulatá výročí, je dobré nenechat je bez povšimnutí a připomenout si je. Ve spolupráci s Univerzitou Palackého a Vlastivědným muzeem v Olomouci vydáváme reprezentativní publikaci o jejich dějinách. Autory jsou Jana Burešová a Miloš Hlava, odborní pracovníci katedry historie Filozofické fakulty UP, kteří se již od minulého roku tématem intenzivně zabývali, prošli dostupné archiválie, publikace a další typy pramenů, vybrali z nich obrazové přílohy a sestavili poučný text. Vznikla tak publikace, která představuje první podrobné odborné zmapování a popsání dějin českých vlastivědných a muzejních aktivit v Olomouci od jejich počátků až do začátku třetího desetiletí 21. století, a to v jednom uceleném díle. Tuto publikaci pokřtíme na naší výroční členské schůzi a tím i oslavíme naše výročí.

Pozvánka

na slavnostní výroční členskou schůzi

Ve středu 29. listopadu 2023 od 16.00 hodin se bude konat v Radeckého sále Vlastivědného muzea v Olomouci, náměstí Republiky 5, členská schůze Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, z. s. Na programu budou projednání zprávy o činnosti, zprávy revizní komise o hospodaření společnosti v roce 2023 a návrh činnosti a rozpočtu na rok 2024. Závěr pracovního zasedání se pak změní ve slavnostní akt křtu knihy o dějinách VSMO a oslavou 140., resp. 55. výročí od jejího založení.

Zveme všechny členy a přátele naší společnosti.

Jednou z poznávacích vycházek v letošním červnu byla i návštěva Šternberka. Završila loňský cyklus přednášek o dějinách tohoto města. Kromě kláštera (na snímku) jsme navštívili Muzeum času či viděli pamětní kámen k historické povodni z roku 1789.

Muzejní středy – přednášky

Přednášky se budou konat vždy ve středu od 17 hodin v Radeckého sále Vlastivědného muzea v Olomouci (dále VMO) na náměstí Republiky 5.

6. září – Jana Burešová – olomoucká historička. Beseda s dalším absolventem, tentokrát absolventkou Slovanského gymnázia v Olomouci. Moderuje Mgr. Nikola Hirnerová, Ph.D. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

20. září – Jan Kryštof Handke – malíř nejen olomouckého baroka. Přednáší Mgr. Zuzana Macurová, Ph.D., z katedry dějin umění FF UP Olomouc. Připravila sekce Historická Olomouc.

4. října – Archeologie města Prostějova aneb Od slovan-
ské osady k židovskému městu. První z plánovaného cyklu
přednášek k dějinám Prostějova pronese PhDr. Petr Fojtík
z Ústavu archeologické památkové péče Brno. Připravila
Historická sekce.

11. října – Rakouská sekce katedry germanistiky Filozo-
fické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Zajímavé
pracoviště s dlouhodobou tradicí a významnou literárně
vědeckou činností představí prof. PhDr. Ingeborg Fialová,
Dr., z katedry germanistiky FF UP Olomouc. Připravila
Literárně historická sekce.

18. října – *Moravský jezuita a moravský rabín: středověká
sbírka hebrejských bajek pro jezuitské školy*. Dílo kroměříž-
ského rodáka Melchiora Hanela představí Mgr. Daniel Sou-
kup, Ph.D., z Centra judaistických studií FF UP Olomouc.
Připravila Literárně historická sekce.

25. října – Dokumentování lidové architektury v době
protektorátu s přihlédnutím k Hané. Přednáší PhDr. Dana
Motyčková, CSc., a PhDr. Kateřina Sedlická z Etnologického
ústavu AV ČR v Praze. Připravila Národopisná sekce.

1. listopadu – Pernštejnové na Prostějovsku. Druhou
přednášku z cyklu k dějinám Prostějova pronese PhDr.
Michaela Kokojanová z Muzea a galerie Prostějovska v Pro-
stějově. Připravila Historická sekce.

8. listopadu – Veřejné vzlety Ing. Jana Kašpara na Hané.
Jan Kašpar, první Čech, který kdy vzlétl v letadle těžším
vzduchu, v letech 1910 a 1911 létal také na Hané. Jeho
veřejné vzlety ovšem především v Olomouci a Prostějově
vyvolaly národnostní vášně, neboť se Němci v těchto měs-
tech snažili všemožně lety znemožnit. Vyvolalo to velké
spory mezi německým a českým obyvatelstvem, ale přesto
byly všechny Kašparovy produkce úspěšné. Přednáší Michal
Plavec z Národního technického muzea v Praze. Připravil
Historický ústav Vlastivědného muzea v Olomouci ve spo-
lupráci s výborem VSMO.

15. listopadu – O žánru historické detektivky. Dalším
dílem o detektivce nás provede Mgr. Michal Sýkora, Ph.D.,
z katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP
Olomouc. Připravila Literárně historická sekce.

22. listopadu – Samospráva vesnic na privátních statcích
olomoucké kapituly v letech 1750–1850. Přednáší Mgr.
Martin Drozda, Ph.D., z Historického ústavu Filozofické
fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Připravila Národopisná
sekce.

29. listopadu – Vlastenecký spolek muzejní v Olomouci
a jeho muzeum – Vlastivědná společnost muzejní v Olo-
mouci. Křest knihy a přednáška k výročí naší společnosti.
Přednáší Prof. PhDr. Jana Burešová, CSc., a Mgr. Miloš
Hlava, Ph.D., z katedry historie FF UP Olomouc. Připravil
výbor VSMO.

6. prosinec – Spolky a jejich podíl na formování ob-
čanské společnosti Prostějova. Další z cyklu přednášek
k dějinám Prostějova pronese Mgr. Oldřich Václavík ze Stát-
ního okresního archivu v Prostějově. Připravila Historická
sekce.

13. prosinec – Erbenova kytice v hudební interpretaci.
Besedu s hudebními ukázkami provede prof. PhDr. Alena
Burešová, CSc. Připravila Hudební sekce.

Komentované prohlídky – výstavy

Středa 13. září od 17 hodin – Komentovaná prohlídka
výstavy Karbon – pozdrav z prvohor. Provází RNDr. Tomáš
Lehotský, Ph.D. Sraz ve vestibulu Vlastivědného muzea
v Olomouci, nám Republiky 5. Připravila Přírodovědná
sekce společně s Přírodovědným ústavem VMO.

Úterý 19. září od 15 hodin – Komentovaná prohlídka
nově zrekonstruované budovy Červeného kostela na třídě
Svobody v Olomouci. Prohlídka exteriérů a interiérů budovy,
včetně nových expozic a výstav. Provází pracovníci Vědecké
knihovny v Olomouci. Sraz v 15.00 hodin před vstupem do
kostela. Připravila sekce Historická Olomouc.

Od 22. září do 12. listopadu – výstava Fotografické sekce
VSMO. Pravidelná výstava fotografií členů naší zájmové
sekce. Část výstavní chodby v přízemí Vlastivědného muzea
v Olomouci. **Vernisáž výstavy se koná ve středu 27. září
2023 v 17 hodin.** Připravila Fotografická sekce.

Úterý 26. září od 17 hodin – Komentovaná prohlídka
chrámu sv. Michala včetně varhan. Provází Ing. Ladislav
Kunc. Sraz před vstupem do kostela na Žerotínově náměstí
v Olomouci. Připravila Hudební sekce.

Úterý 10. října od 16 hodin – Komentovaná prohlídka
výstavy Kameny pod mikroskopem. Provází Mgr. Martin
Kováček z VMO. Sraz ve vestibulu Vlastivědného muzea
v Olomouci, nám Republiky 5. Připravila Přírodovědná
sekce společně s Přírodovědným ústavem VMO.

Sobota 21. října od 13 hodin – Komentovaná prohlídka
výstavy Litovelské kroniky. Provází Mgr. Robert Najman
a Ing. Radovan Urválek. Sraz před muzeum v Litovli (Smyč-
kova 795, Litovel). Doprava vlastní (možnost využití linkové-
ho autobusu z Olomouce s odjezdem 11.55 z autobusového
nádraží, 12.01 z hlavního nádraží či 12.09 ze Střelnice).
Připravila Literárně historická sekce ve spolupráci s Muzejní
společností Litovelska a Muzeem Litovel.

Vycházky – exkurze

Sobota 9. září od 10 hodin – Olomouc archeologická
– 4. část. Archeologická vycházka na Mořické náměstí
a Pekařskou ulici. Stopy zmizelé Olomouce postupně od-
krýváme s olomouckými archeology z Univerzity Palackého
a Národního památkového ústavu. Sraz v 10.00 na Mořic-
kém náměstí v Olomouci před vstupem na věž chrámu sv.
Mořice. Společná akce sekce Archeologické a Historické
Olomouce.

Sobota 16. září od 10 hodin – Olomouc archeologická –
5. část. Archeologická vycházka na Denisovu ulici s právě

Workshopy

probíhající archeologickým výzkumem na ploše budoucího Středoevropského fóra Muzea umění Olomouc. Stopy zmizelé Olomouce postupně odkrýváme s olomouckými archeology z Univerzity Palackého a Národního památkového ústavu. Sraz v 10.00 před schody do kostela Panny Marie Sněžné na začátku Denisovy ulice. Společná akce sekce Archeologické a Historické Olomouce.

Sobota 23. září od 7.20/8.00 hodin – Mykologicko-archeologická vycházka do Moravičan. Vlakem či autem do Moravičan, procházka lesem (zvlněný terén, výstup do kopce) k raně středověkému hradišti, na kterém byly před nedávnem NPÚ v Olomouci realizovány nové archeologické výzkumy. Doprava vlastní – například vlakem z Olomouce hl. n., odjezd v 7.33, sraz v 7.20 ve vestibulu před pokladnami. Sraz v Moravičanech u vlakové zastávky v 8.00 hodin. Odjezd z Moravičan možný vlakem v 11.01 nebo později 13.01, 14.00 a další. Vede RNDr. Libor Mazánek, Ph.D., z Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje a z naší Mykologické poradny, a Mgr. Pavel Kašpar z Národního památkového ústavu, ú. o. p., v Olomouci. Připravila Přírodovědná sekce a Archeologická sekce. Doporučujeme mít s sebou vhodnou obuv a oblečení do terénu, případně jídlo a pití na dobu pobytu.

Neděle 24. září od 13.30 hodin – Novozámecký areál – Třesín u Mladče. Prohlídka pozůstatků komponované zámecké krajiny. Provází Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D., z Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži Národního památkového ústavu a Ing. Radovan Urválek z Muzejní společnosti Litovelska. Doprava vlastní – například osobními vlaky z Olomouce, hl. n., odjezd 12.33 do Červenky a 13.10 z Červenky do Mladče. Sraz ve 13.30 na návsí v Mladči – parkoviště u autobusové zastávky. Společná akce Archeologické sekce a Muzejní společnosti Litovelska. Doporučujeme mít sebou vhodnou obuv a oblečení do terénu.

Čtvrtek 28. září od 10.15 hodin – Ornitologická vycházka do Tovačova s Mgr. Peterem Adamíkem, Ph.D., z Přírodovědného ústavu VMO. Doprava vlastní – možnost využití linkového autobusu s odjezdem v 9.20 z Olomouce autobusového nádraží (nebo v 9.35 z Tržnice) do Tovačova. Sraz v Tovačově v 10.15 na zastávce linkového autobusu v Olomoucké ulici v Tovačově. Návrat možný linkovým autobusem ve 13.00 nebo později (dle zájmu). Doporučujeme vzít s sebou dalekohled a vhodné oblečení a obuv do terénu. Akce se nekoná v případě předpovědi trvalého deště.

Sobota 7. října od 10 hodin – Olomouc pevnostní 2 – od Tržnice po Korunní pevnůstku. Druhá z plánovaného cyklu procházek po olomoucké pevnosti s Bc. Petrem Hofmanem, autorem projektu Bastionka Olomouc. Připravila Sekce Historická Olomouc.

Koncerty

Vánoce – Vánoční koncert ze skladeb českých kantorů v kostele Panny Marie Sněžné na náměstí Republiky v Olomouci. Termín bude upřesněn na nástěnce VSMO a na webových stránkách.

Od letošního roku výrazněji rozšiřujeme program o akce ve spolupráci s jinými organizacemi. Nově spolupracujeme s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje. Připravili jsme pro vás společně několik úvodních workshopů – aktivních setkání, při kterých se můžete něco naučit či se v něčem zdokonalit pod vedením odborných lektorů. Pokud budete mít o ně zájem, je nutné se na ně přihlásit předem – minimálně týden před konáním akce, a to u Mgr. Simony Pracné z Vlastivědného muzea v Olomouci. Kontakt na ni je buď na adrese Vlastivědné muzeum Olomouc, nám. Republiky 5, 779 00 Olomouc, nebo mail pracna@vmo.cz nebo mobil 778 744 868. Na workshopech se také budete podílet drobným finančním příspěvkem. Workshopy budou realizovány v Radeckého sále Vlastivědného muzea na nám. Republiky 5 v Olomouci.

Hanácké výšivky

Cyklus 3 workshopů vždy **v úterý 19. září, 17. října a 21. listopadu od 14 do 16 hodin**. Pod dohledem Jarmily Vítoslavské, Nositelky tradice lidového řemesla, nahlédnete do tajů hanáckých výšivek a naučíte se vybrané vyšivací techniky, které jsou pro Hanou typické (plná výšivka, Riche-lieu, prolamování). Workshop je vhodný i pro začátečníky. Maximální kapacita je omezena na 15 osob.

S sebou: nůžky, vyšivací bubínek (ideální průměr 18 cm). Prosíme také o informaci, jaký typ textilie byste rádi vyšivali (např. ubrus, krojovou oděvní součástku aj.). Materiál a drobné občerstvení budou zajištěny.

Účastnický poplatek za jednu lekci: dospělí 150 Kč, senioři 100 Kč, děti 50 Kč.

Hanácké lidové tance

Workshop konaný **v sobotu 14. října od 14 do 16 hodin**. Taneční workshop pro děti a jejich prarodiče a rodiče. Pod vedením zkušených lektorek z folklórního souboru Haná Přerov Evy Zehnalové a Vladimíry Šolcové. Hravou formou se naučíte základní kroky vybraných hanáckých tanců. K tanci zahraje harmonikář Jan Malíček. Maximální kapacita 20 dospělých a 20 dětí. Všichni s sebou: pohodlné oblečení a měkkou obuv. Drobné občerstvení zajištěno.

Účastnický poplatek: dospělí 150 Kč, senioři 100 Kč, děti 50 Kč.

Slaměné vánoční ozdoby

Workshop konaný **v sobotu 11. listopadu od 14 do 16 hodin**. Rukodělný workshop, na kterém si vlastnoručně vyrobíte vánoční ozdoby ze slámy, proběhne pod vedením Miloslavy Zatloukalové, Nositelky tradice lidového řemesla. Vhodné pro dospělé i pro děti od 5 let. Maximální kapacita 15 osob. S sebou: nůžky. Materiál a drobné občerstvení zajištěny.

Účastnický poplatek: dospělí 150 Kč, senioři 100 Kč, děti 50 Kč.

Další společně pořádanou akcí je workshop určený obecním kronikářům. Do programu VSMO jej vkládáme hlavně kvůli propagaci a prosíme naše členy, pokud znají nějakého obecního kronikáře či kronikářku, aby je o akci informovali. Workshop je však samozřejmě přístupný i členům VSMO.

Setkání obecních kronikářů

Sobota 25. listopadu od 10 hodin. Ve spolupráci s Vlastivědným muzeem v Olomouci, Státním okresním archivem Olomouc a Litovelskou muzejní společností pořádáme setkání obecních kronikářů ze střední Moravy (Olomouckého kraje). Chceme pomoci obnovení tradice pravidelných setkávání kronikářů s odborníky na půdě olomouckého muzea, jež byla před několika lety přerušena. Na programu workshopu jsou metodické přednášky, ukázky vybraných kronik, diskuse i společenské setkání kronikářů, odborníků a zájemců o obecní kroniky. Workshop se uskuteční v Radeckého sále Vlastivědného muzea na nám. Republiky 5 v Olomouci. Vstup zdarma. Zájemci se hlásí Mgr. Pavlíně Kalábkové, Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci, nám. Republiky 5, 779 00 Olomouc, mail: kalabkova@vsmo.cz do 20. listopadu 2023.

Schůzky zájmových sekcí:

Zájmové sekce se scházejí v době konání svých akcí. Některé sekce však pracují jen na pravidelných schůzkách v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO. Kontakty na jednotlivé sekce jsou na webových stránkách www.vsmo.cz. Všichni noví zájemci o členství v sekcích jsou vítáni.

Astrologická sekce se schází každou lichou středu od 17.00 hodin v kanceláři VSMO.

Sekce Dějin lékařství se schází nepravidelně. Její setkání jsou realizována ve vybraná páteční odpoledne v Radeckého sále VMO a předem o nich budeme informovat na nástěnce VSMO a na webu.

Sekce Esperanto se schází každý čtvrtek od 16 do 18 hodin v kanceláři VSMO.

Fotografická sekce se schází každé druhé a čtvrté úterý v měsíci (tj. 12. 9., **26. 9.**, 10. 10., **24. 10.**, 14. 11., **28. 11.** a 12. 12. a **28. 12.**) od 16 hodin v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO (tučně jsou vyznačena setkání v Radeckého sále). Výsledky práce členů sekce lze sledovat i na www.foto-vsmo.cz nebo www.vsmo.rajce.idnes.cz.

Genealogická sekce se schází každé třetí úterý v měsíci od 15 hodin v kanceláři VSMO (tj. 19. 9., 17. 10., 21. 11. a 19. 12.). Trvá také pozvání k účasti pro ty, kteří mají zájem o zpracování rodokmenu svého rodu, či další zájemce o činnost sekce.

Kaktusářská sekce má na podzim 2023 naplánována svá setkání včetně odborných přednášek v Radeckého sále VMO v termínech 7. 10., 4. 11. a 2. 12. 2023 od 9 hodin.

Numismatická sekce se schází každou třetí sobotu v měsíci v Radeckého sále VMO od 8 hodin (tj. 16. 9., 21. 10., 18. 11. a 16. 12.) a každou první středu v měsíci v užším kruhu ve Svatováclavském pivovaru (tj. 6. 9., 4. 10., 1. 11. a 6. 12.). Na podzimním programu mají numismatici například tyto přednášky: 16. 9. Ing. Josef Moša, CSc. – Poškození mincí a medailí s výstavkou kuriozit; 21. 10. Ing. Jan Videman – Vzácné ražby olomouckých biskupů ve starých sbírkách; 18. 11. Mgr. Pavel Kašpar – Import pozdně antických a raně středověkých mincí na území Moravy; 16. 12. Ing. Josef Moša, CSc. – Sbíráání starých ruských mincí a bankovek.

Nabídka dalších činností

Mykologická poradna bude pokračovat během houbařské sezóny každé pondělí od 16.00 do 17.30 hodin v kanceláři VSMO.

Provoz kanceláře VSMO, z. s., a organizační pokyny

Kancelář se nachází v přízemí budovy Vlastivědného muzea v Olomouci, náměstí Republiky 5. Kancelář je otevřena od září do prosince 2023, a to **každé pondělí od 14 do 16 hodin a ve středu od 15 do 17 hodin.**

Program VSMO je zveřejněn na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz a pravidelně se objevuje i v akcích na webových stránkách www.olomouc.cz a na nástěnce VSMO umístěné před vstupem do VMO na náměstí Republiky v Olomouci.

Kontakty na výbor VSMO a jednotlivé sekce jsou zveřejněny na webových stránkách společnosti.

Členské příspěvky za rok 2023 je možné stále zaplatit buď osobně v kanceláři Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, nebo převodem na účet společnosti. Pokyny k platbě na účet jsou uvedeny na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz. Po zaplacení na účet je nutné si vyzvednout osobně v kanceláři průkazku.

Omluvte prosím předem možné změny programu. Včas o nich budeme informovat na webových stránkách společnosti a na nástěnce VSMO.